

Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht (IBT) 2020 – 2023 provincie Noord-Brabant;

“Toezicht in balans”

Datum

28 januari 2020

Documentnummer

4636687

Inhoud

1	Inleiding	3
1.1	Evaluatie Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2016 - 2019	3
1.2	Vooruitkijksessies met ambtelijke toezichtontvangers	4
1.3	Agenda Toekomst van het (interbestuurlijk) Toezicht	4
1.4	Toekomstige ontwikkelingen	5
2	Provincie als interbestuurlijk toezichthouder.....	7
3	Doelen en wettelijke kaders.....	10
3.1	Doel van het interbestuurlijk toezicht	10
3.2	Wettelijke kaders	11
4	Werkwijze.....	12
4.1	Diagnose: het verzamelen en beoordelen van informatie over de taakuitvoering	12
4.2	Interactie: contact tussen toezichthouder en toezichtontvanger	12
4.3	Signaalfunctie van de toezichthouder	13
5	Toezichtcyclus: beleidskader, uitvoeringsprogramma, monitoring en evaluatie	14
6	Toezichtgebieden.....	15
6.1	Archief- en informatiebeheer	15
6.2	Financieel toezicht.....	15
6.3	Huisvesting Vergunninghouders	15
6.4	Omgevingsrecht.....	15
6.5	Waterschappen	16
6.6	Monumentenzorg.....	16
6.7	Ruimtelijke ordening	16
7	Interventieproces.....	17
8	Externe communicatie	20
9	Toezichtorganisatie: mensen en middelen.....	21
10	Bijlagen.....	22
10.1	Klachtenafhandeling.....	23
10.2	Archieftoezicht: relatie tussen de archivariissen en de provincie.....	24
10.3	Waarden en kwaliteiten.....	25
10.4	Actielijnen Agenda Toekomst van het Toezicht in relatie tot dit kader.....	26

1 Inleiding

Toezicht houden op de lokale overheden is naast een wettelijke taak tevens één van de kerntaken van de provincie. Dat is ook in [interprovinciaal verband \(IPO\)](#) benoemd en geborgd. Toezicht houden is geen doel op zich. De Brabantse samenleving verwacht van het openbaar bestuur concrete resultaten op maatschappelijke opgaven. Daarvoor zijn een sterke lokale democratie en een sterk, weerbaar bestuur nodig dat een breed vertrouwen heeft en niet polariseert maar verbindt. We hebben ons ten doel gesteld om de kwaliteit van de Brabantse samenleving voor onze inwoners te verhogen. Daarom investeren we in de kwaliteit van onze besturen. Interbestuurlijk toezicht is een wezenlijk onderdeel van die investering.

Een belangrijk aspect van de kwaliteit van het Brabantse openbaar bestuur is dat gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in Noord-Brabant hun wettelijke taken naar behoren uitoefenen. Uit de evaluatie van het voorgaande beleidskader blijkt dat de impact van het interbestuurlijk toezicht op de uitvoeringspraktijk van de lokale overheden groter kan. Het toezicht was sober en op afstand georganiseerd en heeft eraan bijgedragen dat de lokale overheden beter voldoen aan de wettelijke eisen. De bijdrage die het interbestuurlijk toezicht geleverd heeft aan het beter functioneren van het openbaar bestuur bij de lokale overheden, is echter beperkt.

In lijn met de aanbevelingen uit de evaluatie willen we die impact vergroten door enerzijds het 'traditionele' toezicht te behouden en anderzijds door dialoog met de toezichtontvangers een groter lerend effect te bewerkstelligen.

Naast de evaluatie van het vorige beleidskader, zijn er verschillende ontwikkelingen die van invloed zijn geweest op de inhoud van dit beleidskader. Hieronder worden ze kort beschreven.

1.1 Evaluatie Beleidskader Interbestuurlijk Toezicht 2016 - 2019

De belangrijkste uitgangspunten voor het interbestuurlijk toezicht in het voorgaande jaar waren dat we toezicht sober en op afstand uitvoerden. Eind 2019 heeft het bureau Seinstra Van De Laar de doeltreffendheid van het vorige Beleidskader interbestuurlijk toezicht 2016-2019 geëvalueerd. Zij kwamen tot vijf hoofdconclusies:

1. *Het huidige beleidskader voldoet, de impact op de uitvoeringspraktijk van toezichtontvangers is echter beperkt.*

Met het toezicht hebben we een goede bijdrage geleverd aan de correcte uitvoering van de wettelijke taken door de lokale overheden. Het concrete doel om eind 2019 geen enkele overheid met 'voldoet niet' te beoordelen en minstens de helft met 'voldoet' is eind 2018 dan ook al een heel eind gevorderd. Tegelijkertijd is de constatering dat het toezicht een beperkte bijdrage heeft geleverd aan het beter functioneren van het openbaar bestuur/lokale overheden.

2. *Zowel provincie als gemeenten zijn redelijk tevreden over huidige opzet en werking van het IBT.*
Bestuurlijk en ambtelijk werd het interbestuurlijk toezicht door toezichtontvangers beoordeeld met een cijfer tussen de 6 en de 7. Er is tevredenheid onder de toezichtontvangers over de opzet van het beoordelingsproces en de totstandkoming van de beoordelingsresultaten. Ook kan het IBT werken als stok achter de deur.

3. *De belevingswereld van de provincie en de gemeenten sluiten beperkt op elkaar aan.*
De provinciale toezichthouders en de toezichtontvangers begrijpen elkaar niet altijd. De rol, verantwoordelijkheid en organisatorische context van zowel toezichthouder als toezichtontvanger is onderling niet helder. Mede hierdoor wordt de toegevoegde waarde van de rol van de provincie maar beperkt gezien.

4. *Vanuit beide kanten is er behoefte aan een meer gezamenlijk proces en meer lerend toezicht.*

De toezichtrol was 'eng' ingevuld en in de afgelopen jaren ontstond bij zowel toezichthouders als toezichtontvangers de behoefte om de rol op een andere manier in te vullen. Met de introductie van themaonderzoeken en reality checks is hier een eerste stap in gezet. Een veel gehoorde wens is om de rol van toezichthouder en adviseur te combineren. Vanuit de kant van de toezichtontvangers is er behoefte aan meer gezamenlijkheid in het beoordelingsproces. Vanuit de kant van de provincie is de wens om lerend toezicht uit te oefenen. Dit betekent meer en actief delen van kennis.

5. *Communicatiestrategie uit het beleid werkt deels, maar vraagt om nuancering.*

De communicatiedoelen en -sporen uit het beleid zijn deels gerealiseerd. De lokale overheden zijn grotendeels op de hoogte van hoe het toezicht uitgevoerd wordt. Ook is de provincie transparant in het delen van haar resultaten, zowel per toezichtgebied als met haar integrale publicatie van beoordelingsresultaten. Daarbij wordt het openbaar maken van de resultaten als prettig ervaren. Wel vraagt het gebruik van de 'stoplicht'-kleuren bij publicatie om nuancering.

1.2 Vooruitkijksessies met ambtelijke toezichtontvangers

Parallel aan de evaluatie door Seinstra Van de Laar hebben we in een 'vooruitkijksessie' per toezichtgebied met toezichtontvangers besproken welke verbeteringen zij voor het interbestuurlijk toezicht zien. Samengevat waren dat de volgende aspecten:

- Frequenter contact tussen toezichthouder en toezichtontvanger;
Hierbij werden als voorbeelden jaarlijkse individuele voortgangsgesprekken en jaarlijkse plenaire voorlichtingsbijeenkomsten naar aanleiding van relevante ontwikkelingen als goede voorbeelden genoemd.
- Beschikbaar stellen best-practices die toezichtontvangers in de praktijk kunnen gebruiken;
- De provincie kan, op basis van het totale beeld dat ze heeft van alle Brabantse lokale overheden, meer aandacht schenken aan risicovolle ontwikkelingen;
- Differentieer de intensiteit van het toezicht op basis van ervaringen uit het verleden, bijvoorbeeld door een organisatie die achtereenvolgende jaren als 'Voldoet' beoordeeld wordt, minder gedetailleerd te onderzoeken;
- Stem thema-onderzoeken van tevoren af met de toezichtontvangers, zodat het voor alle belanghebbenden duidelijk is wat doel en toegevoegde waarde van een onderzoek is.

1.3 Agenda Toekomst van het (interbestuurlijk) Toezicht

Eind 2018 heeft de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK), ook namens de VNG en het IPO, de *Agenda Toekomst van het (interbestuurlijk) Toezicht* aangeboden aan de Tweede Kamer.¹ Hierin staan zeven actielijnen beschreven die de uitgangspunten voor het gehele interbestuurlijk toezicht vormen:

• Horizontaal voorop en wordt versterkt

Uitgangspunt is dat de verantwoordelijke bestuurders van decentrale overheden (zoals gemeenteraad en algemeen bestuur) in staat zijn om zich een goed beeld te verschaffen van de financiële gezondheid en uitvoering van de medebewindstaken van hun organisatie.

• Uniformiteit en maatwerk

Door een uniforme werkwijze te hanteren is het transparant voor de toezichtontvanger hoe we het toezicht uitvoeren, op welke wijze er getoetst wordt (normen) en hoe we omgaan met de bevindingen.

¹ [Agenda toekomst van het \(interbestuurlijk\) toezicht](#)

Hierdoor is de rechtszekerheid van de toezichtontvanger geborgd en zijn verwachtingen over en weer helder.

Maatwerk betekent dat we de lokale en regionale omstandigheden van de toezichtontvanger in acht nemen binnen ons toezicht. Daarbij is het gesprek tussen toezichthouder en toezichtontvanger (ambtelijk en bestuurlijk) onmisbaar. Op deze manier kunnen toezichthouder en toezichtontvanger helder maken wat ze van elkaar verwachten en werken aan verbeteringen en oplossingen.

- **Risicogericht toezicht**

Ons toezicht richt zich op die situaties waar risico's zijn met potentieel grote maatschappelijke gevolgen, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch. De risico's kunnen per toezichtontvanger verschillen. De aard van risico's verschilt ook per toezichtgebied.

- **Toezicht is proportioneel en wordt uitgeoefend aan de hand van een interventieladder**

Toezicht moet geen onnodige ballast veroorzaken, maar moet ingrijpen wel mogelijk maken als dat nodig is, bijvoorbeeld als de financiële gezondheid in gevaar komt of als onrechtmatige besluiten worden genomen. Als blijkt dat een toezichtontvanger 'in control' en financieel gezond is, blijft het toezicht beperkt tot het minimaal noodzakelijke. Waar dat minder het geval is, zullen we ingrijpen conform ons interventieproces (zie hoofdstuk 7). Hierbij zijn we erop gericht om problemen en tekortkomingen zoveel mogelijk te voorkomen, waardoor de zwaarte van de interventie beperkt kan blijven.

- **Transparantie**

Binnen het toezicht zijn communicatie en transparantie essentieel. Dit geldt voor de communicatie tussen toezichthouder en toezichtontvanger, maar ook voor de communicatie over en publicatie van de (de uitkomsten van) toezicht.

- **Verbinden van inzichten**

Door de inzichten uit de verschillende vormen van interbestuurlijk toezicht te delen en te combineren kunnen toezichtontvangers mogelijke knelpunten in een eerder stadium voorkomen of oplossen. We zullen de komende periode op diverse manieren de resultaten van onze toezichtinspanningen delen met de toezichtontvangers: door middel van individuele voortgangsgesprekken, regiobijeenkomsten en handreikingen.

- **Efficiënt en effectief**

We voeren het toezicht efficiënt uit, door waar mogelijk gebruik te maken van bestaande gegevens en 'open' informatie. Uitgangspunt is het (her)gebruik van (de)centraal beschikbare data.

We hebben bij de uitwerking van dit beleidskader rekening gehouden met deze uitgangspunten. Aansluitend op de agenda hebben IPO, Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG), Unie van Waterschappen (UvW) en Rijk in 2019 gezamenlijk gewerkt aan een actieplan om de agenda uit te gaan voeren. De planning is dat het actieplan begin 2020 aan de Tweede Kamer aangeboden wordt. Het is nog onduidelijk wat het actieplan inhoudt en welke concrete gevolgen dit gaat hebben voor ons interbestuurlijk toezicht. Zodra het actieplan vastgesteld is, zullen we bekijken of het noodzakelijk is om ons beleid aan te passen.

1.4 Toekomstige ontwikkelingen

Bij de totstandkoming van dit beleidskader hebben we zo veel mogelijk ingespeeld op de huidige en toekomstige situatie. Er zijn echter toekomstige ontwikkelingen die wel van invloed zullen zijn op ons

interbestuurlijk toezicht, maar waarvan de impact nog onduidelijk is. Uiteraard zullen we deze ontwikkelingen monitoren en zodra de gevolgen duidelijk zijn ons beleid daarop aanpassen.

- **Wet Digitale Overheid**

In de loop van 2020 zal de Wet Digitale Overheid waarschijnlijk in werking treden. Op basis hiervan moet de provincie toezicht uit gaan oefenen op de lokale overheden voor wat betreft digitale herkenning en identificatie en toegankelijkheid van websites en webapplicaties. De precieze inhoud van de wet is nog niet bekend, dus het is ook nog niet helder wat dit voor ons en de toezichtontvangers gaat betekenen.

- **Omgevingswet**

Naar verwachting treedt de Omgevingswet in 2021 in werking. Dit zal van invloed zijn op ons toezicht op het omgevingsrecht, de monumentenzorg en de ruimtelijke ordening. In de loop van 2020 zullen we hier samen met de toezichtontvangers aandacht aan besteden.

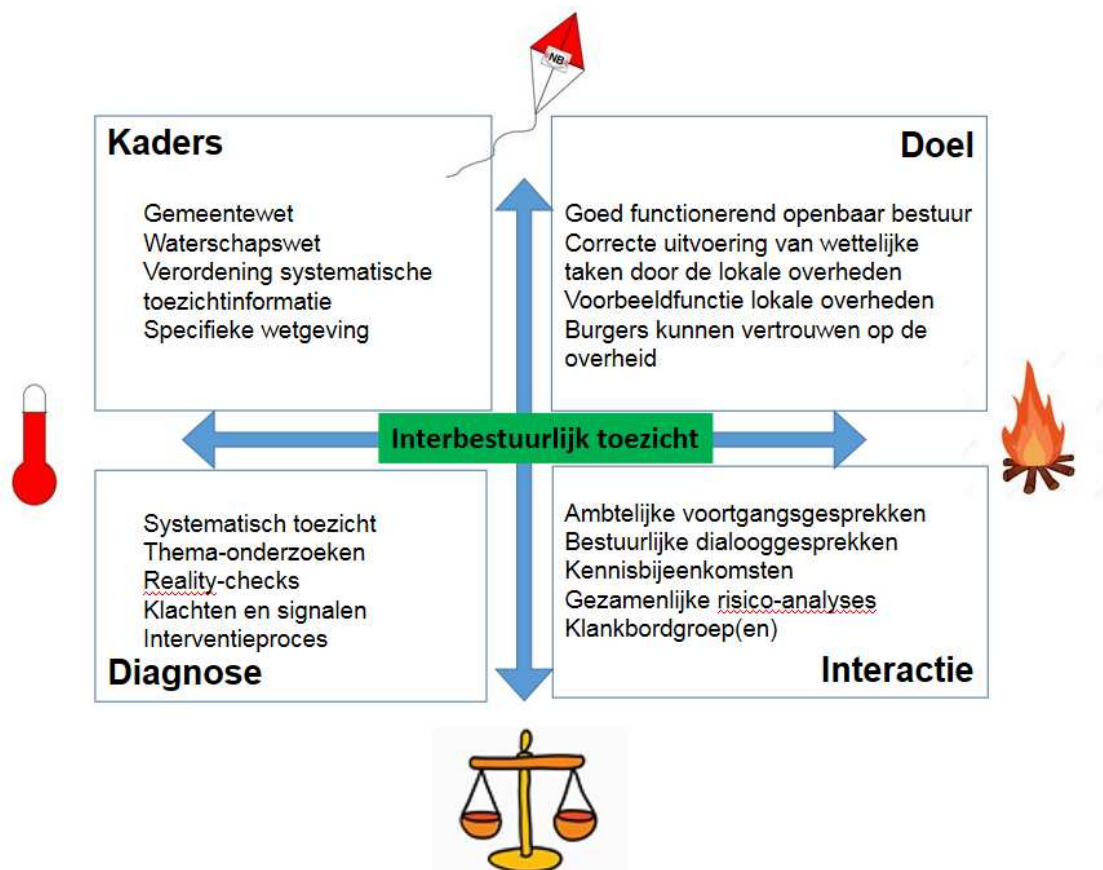
2 Provincie als interbestuurlijk toezichthouder

De provincie is toezichthouder op de uitvoering van de medebewindstaken door de gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in Noord-Brabant. De basis voor dit toezicht is primair vastgelegd in de Gemeentewet en de Waterwet. Er is sprake van “interbestuurlijk” toezicht, omdat de ene overheid (de provincie) toeziet op de taakbeartiging door andere, lagere, overheden. Interbestuurlijk toezicht onderscheidt zich duidelijk van het provinciale nalevingstoezicht. Dat laatste is het toezicht op de naleving van algemene regels en vergunningen en ontheffingen die we aan bedrijven en instellingen verlenen. Voorbeelden daarvan zijn omgevingsvergunningen op grond van de Wet algemene bepalingen omgevingsrecht (Wabo) voor de bedrijven die onder het Besluit risico’s zware ongevallen (Brzo) vallen.

Toezicht in balans

Naar aanleiding van de evaluatie van het vorige beleidskader, de vooruitkijksessies met de toezichtontvangers en de *Agenda Toekomst van het (interbestuurlijk) Toezicht*, willen we vanaf 2020 in ons toezicht een betere balans vinden tussen toezicht houden en adviseren, tussen grip houden en loslaten, tussen leren en corrigeren. Hierdoor willen we met ons toezicht een grotere impact bereiken op de uitvoeringspraktijk van de toezichtontvanger. Dit betekent dat we het oorspronkelijke uitgangspunt dat we het toezicht ‘sober en op afstand’ zullen uitvoeren, aanpassen. We geven ons toezicht een modernere vorm en brengen het in lijn met de landelijke ontwikkelingen om meer nadruk te leggen op lerend toezicht en dialoog. Hierdoor zal ons interbestuurlijk toezicht bijdragen aan het optimaal functioneren van het openbaar bestuur.

De komende periode zullen we daarom verder investeren in een goede relatie met onze toezichtontvangers, willen we het lerend effect van ons toezicht vergroten en willen we ons toezicht richten op gezamenlijk onderkende (maatschappelijke) risico’s. Hierbij stellen we ons op als ‘kritische vriend’: een professionele gesprekspartner die waarneemt, spiegelt en uitdaagt en daarbij ook kritisch kan zijn in het belang van verdere verbetering van organisatie en uitvoering.

Figuur 1: Toezicht in balans

In dit schema hebben we beschreven langs welke vier assen we het interbestuurlijk toezicht zullen gaan uitvoeren. Dit model is gebaseerd op het *4 levers-model* van Simons². In het licht van de uitgangspunten van de Omgevingswet hebben we daar nog vier begrippen aan toegevoegd: de thermometer, het kampvuur, de vlieger en de weegschaal.

De thermometer

Om iets over de taakuitvoering van de toezichtontvangers te weten, moet de toezichthouder iets meten. Cijfers kunnen daarbij helpen om inzicht te krijgen. We streven een minimaal aantal indicatoren dat ons maximaal informeert over de taakuitvoering.

Het kampvuur

Rond een kampvuur delen mensen verhalen. Voor toezichthouder en -ontvanger betekent dit dat ze dilemma's en casuïstiek uit de praktijk bespreken. Zo wordt voor de toezichthouder het verhaal achter de cijfers van de thermometer zichtbaar. In de verhalen komt een beeld naar voren dat moet kloppen met de cijfers van de thermometer. Rond het kampvuur is het gezellig en vertrouwd: je luistert naar elkaar, adviseert elkaar en bent zo nodig ook kritisch naar elkaar.

² R. Simons, *Levers of Control: How Managers Use Innovative Control Systems to Drive Strategic Renewal*.

De vlieger

De vlieger staat voor het zoeken naar de juiste balans tussen het strikt handhaven van de wettelijke eisen en het gezamenlijk met de toezichtontvangers streven naar het hogere doel. Net als bij een vlieger betekent dit vasthouden, maar soms ook ruimte geven.

De weegschaal

De weegschaal staat symbool voor de balans die we zoeken tussen de 'koude' diagnose en de 'warme' interactie. Enkel focussen op een strikte naleving van regels werkt mogelijk averechts, maar het is wel de rol van de toezichthouder om te interveniëren als dit nodig is.

In de volgende twee hoofdstukken worden eerst de doelen en wettelijke kaders toegelicht, waarna een beschrijving volgt van de werkwijze (diagnose en interactie).

3 Doelen en wettelijke kaders

Kaders	Doel
Gemeentewet Waterschapswet Verordening systematische toezichtinformatie Specifieke wetgeving	Goed functionerend openbaar bestuur Correcte uitvoering van wettelijke taken door de lokale overheden Voorbeeldfunctie lokale overheden Burgers kunnen vertrouwen op de overheid

3.1 Doel van het interbestuurlijk toezicht

Het doel van interbestuurlijk toezicht formuleren we als volgt:

Interbestuurlijk toezicht ziet erop toe dat de overheid haar taken blijvend goed uitvoert en dat inwoners en bedrijven erop kunnen vertrouwen dat dit beschermd en geborgd is.

Met interbestuurlijk toezicht bevorderen we dat de Brabantse lokale overheden krachtige overheden zijn, die hun wettelijke medebewindstaken correct uitvoeren en het goede voorbeeld geven richting burgers en bedrijven.

Interbestuurlijk toezicht is een onmisbare schakel in het geheel van checks and balances.

Deze visie vertaalt zich in de volgende strategische doelstellingen:

- Bijdragen aan het goed functioneren van het openbaar bestuur zodat maatschappelijke opgaven aangepakt kunnen worden.
- Het borgen en bevorderen van een correcte uitvoering van (wettelijke) taken door gemeenten, gemeenschappelijke regelingen en waterschappen. Burgers moeten kunnen vertrouwen op een blijvend goed functionerend openbaar bestuur dat het goede voorbeeld geeft.

Voor de specifieke toezichtgebieden waar we met interbestuurlijk toezicht aandacht aan besteden hebben we als doel om te bevorderen en te borgen:

1. Archieftoezicht

Doelstelling: dat de Brabantse lokale overheden de onder hen berustende archiefbescheiden in goede, geordende en toegankelijke staat brengen en bewaren, alsmede zorg dragen voor de vernietiging van de daarvoor in aanmerking komende archiefbescheiden (art. 3 Archiefwet 1995).

2. Financieel toezicht

Doelstelling: dat de Brabantse lokale overheden de (meerjaren) begroting structureel en reëel in evenwicht hebben vastgesteld (art. 189 Gemeentewet).

3. Huisvesting Vergunninghouders

Doelstelling: dat de Brabantse gemeenten zorgdragen voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders in de gemeente overeenkomstig de voor de gemeente geldende taakstelling (art. 28 Huisvestingswet 2014).

4. Omgevingsrecht

Doelstelling: dat de Brabantse lokale overheden de taken vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH) op een strategische en programmatistische wijze uitoefenen en de daarmee samenhangende werkzaamheden onderling afstemmen (art. 5.7 Wabo / concept Omgevingswet).

5. Waterschappen

Doelstelling: dat de Brabantse waterschappen een samenhangend en doelmatig regionaal waterbeheer uitvoeren (Waterwet / concept Omgevingswet).

6. Monumentenzorg

Doelstelling: dat de Brabantse lokale overheden hun taken op het gebied van archeologie, cultuurhistorie en monumenten conform de wet uitvoeren. Hierbij gaat het om de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van onroerende goederen die van belang zijn door hun historische, volkskundige, artistieke, wetenschappelijke, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde (Erfgoedwet / concept Omgevingswet).

7. Ruimtelijke ordening

Doelstelling: dat de Brabantse gemeenten ten behoeve van een goede ruimtelijke ordening en duurzame ruimtelijke kwaliteit voor het gehele grondgebied de wettelijk vereiste plannen en visies hebben vastgesteld (Wet ruimtelijke ordening / concept Omgevingswet).

Concreet streven we ernaar dat we eind 2023 geen enkele lokale overheid als 'voldoet niet' hoeven te beoordelen en dat we minstens driekwart van alle overheden als 'voldoet' kunnen beoordelen, voor wat betreft de taakuitvoering van de medebewindstaken. In het jaarlijkse uitvoeringsprogramma IBT met activiteiten voor het komende jaar, nemen we de beoordelingscriteria op zodat voor de toezichtontvangers transparant is waar we ons oordeel op baseren.

Daarnaast streven we ernaar om eventuele interventies binnen een jaar af te ronden. Dat wil zeggen dat we er samen met die overheid aan werken dat het specifieke onderdeel waarop de overheid tekort schiet binnen een jaar weer op orde is.

Toezicht is nadrukkelijk niet het primaire instrument om deze doelen te bereiken. Voorop staat dat het de verantwoordelijkheid van de betreffende overheid is om haar eigen taken - ook die in medebewind - goed uit te voeren en om financieel stabiel te zijn. Daar hoort bij dat primair de horizontale checks and balances op passende wijze worden ingevuld. Ons - verticale - toezicht versterkt dit en corrigeert waar nodig.

3.2 Wettelijke kaders

Wet- en regelgeving bepalen de kaders waarbinnen de provincie als toezichthouder en de gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen als toezichtontvangers moeten opereren. In eerste instantie zijn dit de Gemeentewet en de Waterwet, waarin het toezicht door Gedeputeerde Staten is vastgelegd. Daarnaast zijn er de sectorale wetten waarin de lokale overheden taken toebedeeld hebben gekregen. Voorbeelden daarvan zijn de Archiefwet, de Huisvestingswet, de Erfgoedwet, de wet Algemene bepalingen omgevingsrecht en de Wet ruimtelijke ordening. Deze dienen als normen bij onze beoordeling van de taakuitvoering.

4 Werkwijze

Systematisch toezicht
Thema-onderzoeken
Reality-checks
Klachten en signalen
Interventieproces
Diagnose

Ambtelijke voortgangsgesprekken
Bestuurlijke dialooggesprekken
Kennisbijeenkomsten
Gezamenlijke risico-analyses
Klankbordgroep(en)
Interactie

4.1 Diagnose: het verzamelen en beoordelen van informatie over de taakuitvoering

Om iets over de taakuitvoering van de toezichtontvangers te kunnen zeggen, hebben we als toezichthouder informatie nodig. Indicatoren kunnen daarbij helpen om meer inzicht te krijgen. Uiteraard streven we naar een minimaal aantal indicatoren dat ons maximaal informeert over de taakuitvoering. Daarbij geldt dat we de indicatoren niet zullen interpreteren zonder het verhaal dat ze betekenis geeft erbij te betrekken.

Concreet betekent dit:

- We zullen de toezichtontvangers op een beperkt aantal aspecten beoordelen (systematisch toezicht). Uitgangspunt hierbij is dat we streven naar gedifferentieerd toezicht, waarbij de resultaten van eerdere jaren van invloed kunnen zijn op de intensiteit van de beoordelingen. Jaarlijks zullen we in het Uitvoeringsprogramma vastleggen op basis van welke criteria we de informatie zullen beoordelen. Hierbij hanteren we een stoplichtenmodel:
Voldoet = groen
Voldoet gedeeltelijk = oranje
Voldoet niet = rood.
- Thema-onderzoeken en reality-checks naar met de toezichtontvangers afgestemde en voor de maatschappij relevante onderwerpen.
- Bij klachten en meldingen zullen we contact opnemen met de toezichtontvanger en melder om vast te stellen of de taakuitvoering van de lokale overheid voldoet. Zie bijlage 10.1 voor een uitgebreidere beschrijving van onze klachtenprocedure.
- Bij incidenten met grote maatschappelijke en bestuurlijke gevolgen kunnen we zelf het initiatief nemen om nader onderzoek te doen naar de taakuitvoering door de betrokken lokale overheden.
- Bij geconstateerde tekortkomingen zullen we interveniëren conform het landelijk afgesproken interventieproces (hoofdstuk 7). Dit zal proportioneel en risicogericht zijn.

4.2 Interactie: contact tussen toezichthouder en toezichtontvanger

Om een goed beeld te krijgen van de dagelijkse praktijk bij de toezichtontvangers zijn gesprekken over dilemma's en casuïstiek voor de toezichthouder cruciaal. Op die manier krijgt de toezichthouder meer inzicht in het verhaal achter de indicatoren. Hierbij zien we eerder een kampvuur dan een lantaarnpaal voor ons: meer in gesprek met elkaar in plaats van met een schijnwerper van bovenaf. Rond het kampvuur is het gezellig en vertrouwd: je luistert naar elkaar, adviseert elkaar en bent zo nodig ook kritisch naar elkaar. Hierbij is een open houding van toezichthouder en toezichtontvanger cruciaal. Uit die gesprekken komt als het goed is een beeld naar voren dat klopt met de uitkomsten van de indicatoren. Natuurlijk zullen we als toezichthouder soms een oordeel uitspreken, maar veel vaker gaat het om het lerende perspectief.

Hierbij gaat het onder andere om de volgende activiteiten:

- Ambtelijk voortgangsgesprekken met de toezichtontvangers. Tijdens deze gesprekken zullen in ieder geval de volgende onderwerpen op de agenda staan:

- de voorgaande toezichtresultaten;
- actualiteiten bij toezichtontvanger en toezichthouder
- nieuwe (landelijke) ontwikkelingen (wetgeving etc)
- Bestuurlijke dialooggesprekken. Tijdens deze gesprekken komen onderwerpen over de kwaliteit van het openbaar bestuur in de breedte aan de orde. Interbestuurlijk toezicht maakt onderdeel daarvan uit. Het kan daarbij zowel gaan over actuele lopende zaken ("going concern") als toekomstige zaken met mogelijkheden tot verbetering ("growing concern"). Dit bestuurlijk gesprek wordt vooraf gegaan door een ambtelijk voortgangsgesprek. Daarbij wordt ook gekeken naar de gewenste deelnemers aan het bestuurlijke gesprek.
- Een of meer klankbordgroepen met (ambtelijke en bestuurlijke) vertegenwoordigers van de toezichtontvangers waarmee we periodiek overleggen.
- Plenaire kennisbijeenkomst (voor alle toezichtontvangers) over actuele ontwikkelingen, eventueel aangevuld met handreikingen en toelichtingen.
- Gezamenlijke risico-analyse om periodiek samen met de toezichtontvangers vast te stellen welke onderwerpen de meeste aandacht verdienen.

Bij deze activiteiten zullen we ook gebruikmaken van moderne inzichten en technieken op het gebied van gedragsbeïnvloeding van toezichtontvangers.

Jaarlijks zullen we in het Uitvoeringsprogramma vaststellen welke activiteiten we in dat jaar gaan uitvoeren.

4.3 Signaalfunctie van de toezichthouder

Een belangrijk onderdeel van onze taak als toezichthouder vinden we de signaalfunctie. Als we trends, ontwikkelingen of problemen signaleren die de situatie bij een individuele organisatie overstijgen, dan zullen we naar aanleiding daarvan actie ondernemen. Hierbij zien we verschillende mogelijkheden.

Allereerst kunnen we bij de wetgever aandringen op wijziging van wettelijke voorschriften als deze niet (meer) bruikbaar zijn. Een andere mogelijkheid is dat we bij andere toezichthouders (andere provincies of rijkdiensten) navragen of zij vergelijkbare situaties kennen en hoe ze daar mee omgaan. De laatste mogelijkheid is dat we binnen de provinciale organisatie naar mogelijkheden zoeken om de geconstateerde situaties gezamenlijk op te lossen en de kwaliteit van het openbaar bestuur in Noord-Brabant te verbeteren.

5 Toezichtcyclus: beleidskader, uitvoeringsprogramma, monitoring en evaluatie

Om een goede kwaliteit van uitvoering van onze wettelijke toezichttaak te waarborgen en verder te professionaliseren, organiseren we het interbestuurlijk toezicht in een gesloten beleidscyclus met een beleidskader voor vier jaar, een jaarlijks uitvoeringsprogramma en een jaarlijks evaluatieverslag.

In dit beleidskader hebben we de keuzes, doelen en middelen van het interbestuurlijk toezicht in meerjarenperspectief beschreven. Op basis van dit beleidskader zullen we ieder jaar, in overleg met de toezichtontvangers en in afstemming met de andere provincies en rijkstoezichthouders, een vertaling maken naar een uitvoeringsprogramma. Daarin staan onze toezichtactiviteiten voor het komende kalenderjaar beschreven, inclusief de te behalen doelen en de beschikbare en benodigde middelen.

Gedurende het kalenderjaar worden de toezichtactiviteiten uitgevoerd volgens de planning die is opgenomen in het uitvoeringsprogramma. Als onderdeel van de (reguliere) P&C-cyclus worden de behaalde resultaten, de uitgevoerde inspanningen en de uitgegeven middelen afgezet tegen het programma en wordt gerapporteerd op de resultaten en de afwijkingen. Halverwege het jaar bekijken we of tussentijdse bijsturing nodig is, bijvoorbeeld naar aanleiding van geconstateerde tekortkomingen of maatschappelijke ontwikkelingen.

Op deze manier kunnen we als toezichthouder flexibel inspringen op nieuwe ontwikkelingen.

Tegen het einde van het kalenderjaar zetten we in een jaarverslag de behaalde resultaten af tegen de doelen uit het uitvoeringsprogramma. De eventuele verschillen tussen de resultaten en de doelen zullen we toelichten. Deze evaluatie levert ook weer input voor het uitvoeringsprogramma voor het volgende jaar.

Na vier jaar stellen we een nieuw of aangepast beleidskader op. Daarvoor zullen we uiteraard weer – in samenwerking met de toezichtontvangers – zowel de doeltreffendheid als de doelmatigheid van dit beleidskader evalueren, zodat we bij het nieuwe beleid rekening kunnen houden met de ervaringen en resultaten uit de voorgaande jaren.

6 Toezichtgebieden

We onderscheiden twee vormen van toezicht door de provincie op de lokale overheden: specifiek en generiek toezicht.

Onder specifiek toezicht valt het financieel toezicht op de gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen op basis van de Gemeentewet, de Waterschapswet en de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Het generiek interbestuurlijk toezicht gaat over alle medebewindstaken van de lokale overheden en is gebaseerd op de Gemeentewet en de Waterschapswet.

Hieronder beschrijven we kort de toezichtgebieden zoals we die op dit moment onderscheiden. Dit is echter geen limitatieve beschrijving. Indien komende jaren uit de interactie met de toezichtontvangers blijkt dat we bij andere medebewindstaken grote risico's zien, dan kunnen we daar in het Uitvoeringsprogramma extra aandacht aan besteden. Wanneer blijkt dat het algemene niveau van de taakuitvoering voldoende is, kan dit ook betekenen dat we de intensiteit van het toezicht verminderen.

6.1 Archief- en informatiebeheer

Gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen

Toegankelijke en betrouwbare overheidsarchieven zijn essentieel voor goed bestuur. Hierbij is het op orde zijn van de digitale en papieren archivering een voorwaarde om alle andere overheidstaken goed uit te kunnen voeren. Wanneer overheidsarchieven niet volledig en betrouwbaar zijn, belemmert dat een goede bedrijfsvoering en de verantwoording naar de samenleving.

In de Archiefwet 1995 is een belangrijke controlerende rol weggelegd bij de gemeente- en waterschapsarchivaris. In bijlage 10.1 hebben we samen met de Brabantse archivariissen de taken en rollen van GS, gemeenteraad / algemeen bestuur, college van burgemeester en wethouders / dagelijks bestuur en de archivaris beschreven.

6.2 Financieel toezicht

Gemeenten, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen

Een gezonde financiële positie van de lokale overheden is belangrijk, omdat gemeenten anders via artikel 12 van de Financiële verhoudingswet een beroep moeten doen op de collectieve middelen van alle andere gemeenten.

6.3 Huisvesting Vergunninghouders

Gemeenten

De Huisvestingswet bepaalt dat gemeenten zorg moeten dragen voor de voorziening in de huisvesting van vergunninghouders. Dit zijn asielzoekers met een verblijfsvergunning. Daartoe bepaalt de rijksoverheid ieder half jaar het aantal vergunninghouders dat iedere gemeente moet plaatsen. Tijdige realisatie van die vastgestelde taakstelling is belangrijk voor het optimaal kunnen blijven benutten van de centrale opvangcentra waarvoor ze bedoeld zijn, namelijk de opvang van asielzoekers die nog in procedure zijn en het bevorderen van snelle integratie in de Brabantse samenleving.

6.4 Omgevingsrecht

Gemeenten en waterschappen

Omgevingsrecht is een verzamelterm voor wet- en regelgeving die gaat over de fysieke leefomgeving zoals milieu, natuur, water en ruimtelijke ontwikkeling. De hoofddoelstelling van de wetgeving op het terrein van het omgevingsrecht is een veilige en gezonde leefomgeving te bewerkstelligen en deze op een duurzame en doelmatige wijze te kunnen behouden, beheren, gebruiken en ontwikkelen. De overheden spelen daarbij een belangrijke rol door een adequate uitvoering van vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH-taken). Als de lokale overheden deze VTH-taken niet goed uitvoeren, kan dat grote invloed hebben op de veiligheid en gezondheid van de leefomgeving.

6.5 Waterschappen

Waterschappen

Waterschappen hebben als primaire taken de zorg voor het watersysteem en de afvalwaterzuivering. Dit is uitgewerkt in (wettelijke) eisen ten aanzien van waterveiligheid, waterkwantiteit en waterkwaliteit. De afgelopen jaren hadden we dit in een apart beleidskader opgenomen. Met ingang van dit kader integreren we de twee kaders met elkaar.

Door toezicht te houden dragen we bij aan een veilige en bestendige leefomgeving in Brabant. Het is ons doel een samenhangend en doelmatig regionaal waterbeheer te bevorderen.

6.6 Monumentenzorg

Gemeenten

Het toezicht op de monumentenzorg richt zich op de wijze waarop gemeenten hun taken op het gebied van archeologie, cultuurhistorie en monumenten uitvoeren. Hierbij gaat het om de bescherming, de instandhouding, het onderhoud en het herstel van onroerende goederen die van belang zijn door hun historische, volkskundige, artistieke, wetenschappelijke, industrieel-archeologische of andere sociaal-culturele waarde. Indien gemeenten deze taken niet goed uitvoeren, is het risico groot dat onroerend cultureel erfgoed voorgoed verloren gaat.

6.7 Ruimtelijke ordening

Gemeenten

De ruimte in Noord-Brabant is schaars. Er is onder meer ruimte nodig voor woningen, wegen, spoorlijnen, vliegvelden, bedrijventerreinen en natuur. De overheid stelt plannen op om de ruimte te verdelen en gebieden aan te wijzen voor bepaalde bestemmingen. Gemeenten spelen hierin een belangrijke rol door het opstellen van structuurvisies en bestemmingsplannen. Belangrijk daarbij zijn onder meer de handhaving van de bestemmingsplannen en de aanwezigheid van één of meer structuurvisies.

7 Interventieproces

Vanuit de Gemeentewet beschikken we over verschillende instrumenten die we als toezichthouder kunnen inzetten bij een interventie.

Financieel toezicht

Bij het financieel toezicht zijn er twee wettelijke vormen van toezicht mogelijk: repressief toezicht en preventief toezicht.

Repressief toezicht

Repressief toezicht is standaard. Deze vorm van toezicht houdt in dat de begroting en begrotingswijzigingen direct uitgevoerd kunnen worden (rechtskracht krijgen), zonder afhankelijk te zijn van een voorafgaande goedkeuring van GS.

Preventief toezicht

Preventief toezicht betekent dat de begroting en de daaropvolgende wijzigingen eerst moeten worden goedgekeurd door GS, voordat deze kunnen worden uitgevoerd. Zolang de begroting niet is goedgekeurd, mag de gemeente geen verplichtingen aangaan of uitgaven doen, zonder voorafgaande toestemming van GS.

In de [Beleidsregel gemeenschappelijk financieel toezichtkader gemeenschappelijke regelingen Noord-Brabant 2020](#) (GTK) hebben we het toezichtproces en de kaders en begrippen die daarbij gehanteerd worden beschreven.

Medebewindstaken lokale overheden

We beschikken bij het generieke interbestuurlijk toezicht over twee instrumenten: indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing en schorsing en vernietiging.

Schorsing en vernietiging

Schorsing en vernietiging is een kroonbevoegdheid. We kunnen besluiten voordragen voor vernietiging door de Kroon, indien dit besluit in strijd is met het recht of het algemeen belang. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties heeft in het [Beleidskader Schorsing en Vernietiging](#) beschreven hoe het instrument gebruikt wordt. Omdat de rol van de provinciale toezichthouder hierbij zeer beperkt is, besteden we daar in dit kader verder geen aandacht aan.

Indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing

Wanneer een lokale overheid het nalaat om een besluit te nemen, of een wettelijke taak niet naar behoren uitvoert, is sprake van taakverwaarlozing. In dat geval kunnen we het besluit nemen of de uitvoering van de taak ter hand nemen op kosten en in naam van de gemeente, het waterschap of de gemeenschappelijke regeling. Dit is indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing.

De manier waarop we dit instrument toepassen is opgenomen in twee beleidskaders: [Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing Commissaris van de Koningin in Noord-Brabant](#) en [Algemeen beleidskader indeplaatsstelling bij taakverwaarlozing provincie Noord-Brabant](#). Het eerste gaat over het interbestuurlijk toezicht zoals de Commissaris van de Koning dat uitoefent.³ Het

³ Het toezicht door de CdK vindt zijn oorsprong in de Gemeentewet, Waterwet, de Ambtsinstructie van de CdK en de Wet veiligheidsregio's. Dit is vooral gericht op de burgemeester, de veiligheidsregio of het waterschap. De rol van de CdK is soms als provinciaal orgaan en soms als rijksorgaan. Als rijksorgaan hoeft hij enkel verantwoording af te leggen richting de minister van J&V of BZK. De rol van de CdK is bij spoed of calamiteiten. Voornoemde wetgeving bevat voldoende kaders voor de CdK waaronder proportionaliteit en subsidiariteit.

tweede geldt voor het interbestuurlijk toezicht waarvoor het college van Gedeputeerde Staten verantwoordelijk is en waar dit kader betrekking op heeft.

In Figuur 2 hebben we in een stroomschema het interventieproces beschreven zoals we dat hanteren. Het proces bestaat uit zes fasen. Hierbij is het niet uitgesloten dat we in dringende gevallen (bijvoorbeeld als onomkeerbare situaties dreigen te ontstaan) direct ingrijpen en dus enkele fasen overslaan.

Het tempo waarin de verschillende fasen doorlopen worden, hangt af van de concrete omstandigheden. Vanzelfsprekend kunnen we het proces na elke fase stopzetten als er geen aanleiding meer is voor een interventie.

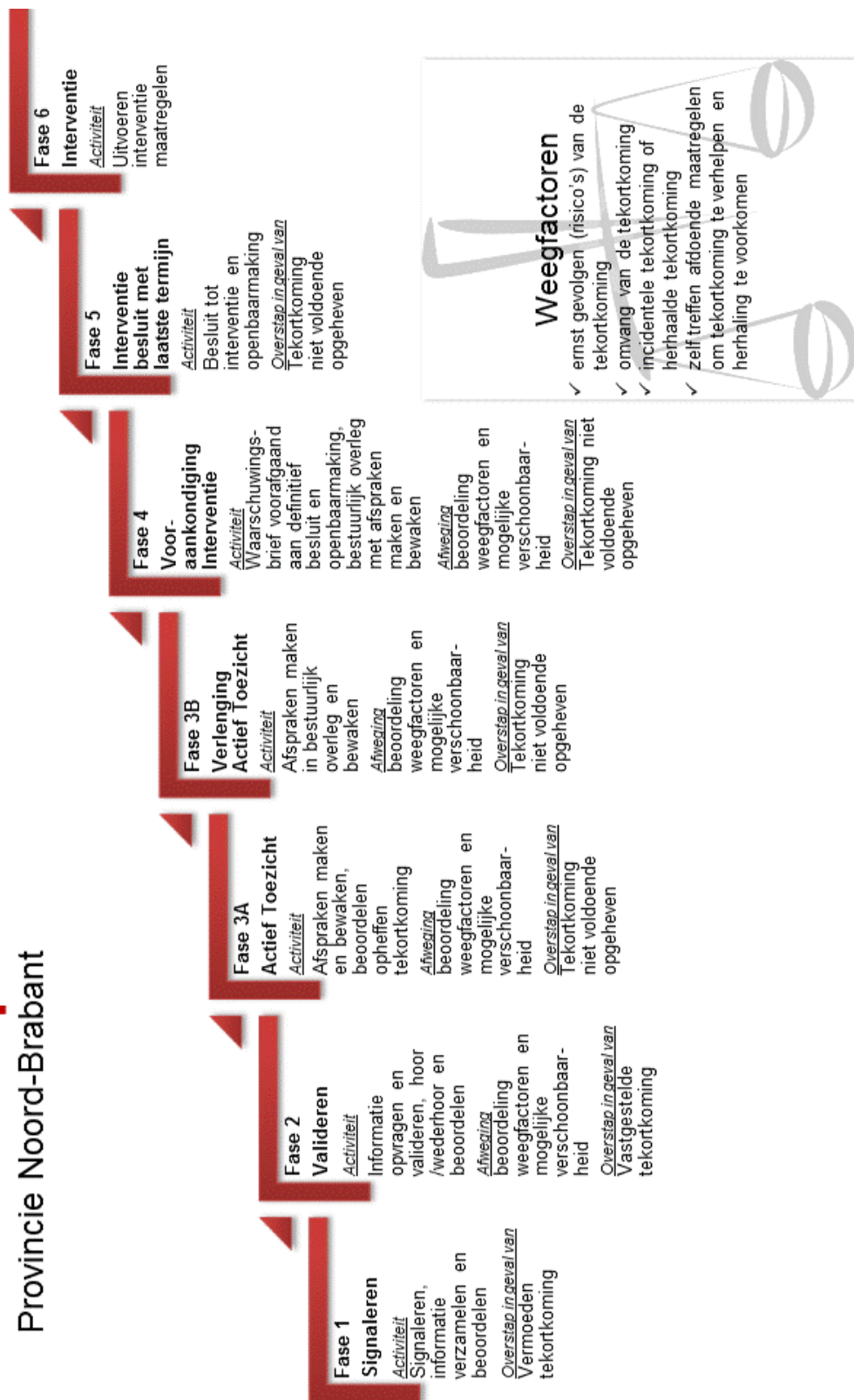
Er zijn verschillende manieren waarop we het interventieproces kunnen opstarten. Het kan een gevolg zijn van de resultaten van het systematisch toezicht of een uitgevoerde reality check of thema-onderzoek. Maar ook berichten in de media of meldingen (klachten) van burgers of bedrijven kunnen voor ons een aanleiding zijn om het interventieproces op te starten.

Als uit het systematisch toezicht of een onderzoek blijkt dat een organisatie op een gebied gedeeltelijk of niet voldoet dan start het interventieproces minstens in fase *3a: Actief toezicht*. Bij een klacht of berichten in de media, zullen we altijd in fase 1 beginnen: informatie verzamelen om vast te stellen of er eventueel sprake is van een tekortkoming.

Interventieproces

Provincie Noord-Brabant

interbestuurlijk toezicht

Figuur 2 Interventieproces provincie Noord-Brabant

8 Externe communicatie

Communicatie tussen toezichthouder, toezichtontvangers en Brabanders is een belangrijk onderdeel van effectief toezicht. In lijn met de communicatiestrategie uit het vorige beleidskader hebben we de komende periode twee doelen voor ogen:

- Alle lokale overheden zijn op de hoogte van de manier waarop we het interbestuurlijk toezicht uitoefenen;
- We zijn transparant over de resultaten van ons toezicht.

Dit betekent dat alle lokale overheden weten welke informatie we van hen verwachten, welke activiteiten en informatie zij van ons kunnen verwachten, hoe we tot onze oordelen komen en op welke manier we de resultaten van ons toezicht naar hen en de buitenwereld communiceren. Hiermee dragen we ertoe bij dat de gemeenteraden en algemene besturen hun controlerende rol goed kunnen uitvoeren. Dit versterkt de verbinding tussen de horizontale controle en het IBT.

Het uitgangspunt is dat we individuele bevindingen altijd schriftelijk met het college of dagelijks bestuur van de organisatie zullen communiceren. Een keer per jaar zullen we de uitkomsten van het systematisch toezicht publiceren in de vorm van provinciale kleurenkaartjes per toezichtgebied en dashboards per gemeente. Hierdoor is een vorm van benchmarking mogelijk.

9 Toezichtorganisatie: mensen en middelen

Voor de uitvoering van dit beleidskader hebben we de beschikking over 15 fte. Daarnaast is binnen de verschillende andere programma's capaciteit opgenomen voor het uitvoeren van toezichttaken. Voorts hebben we een jaarlijks werkbudget van omstreeks €58.000,-. Indien het werkbudget onvoldoende blijkt te zijn voor het uitvoeren van een themaonderzoek in combinatie met de overige werkzaamheden, zoeken we in eerste instantie een oplossing door interne afstemming en samenwerking met andere programma's die een verbinding hebben met het betreffende themaonderzoek.

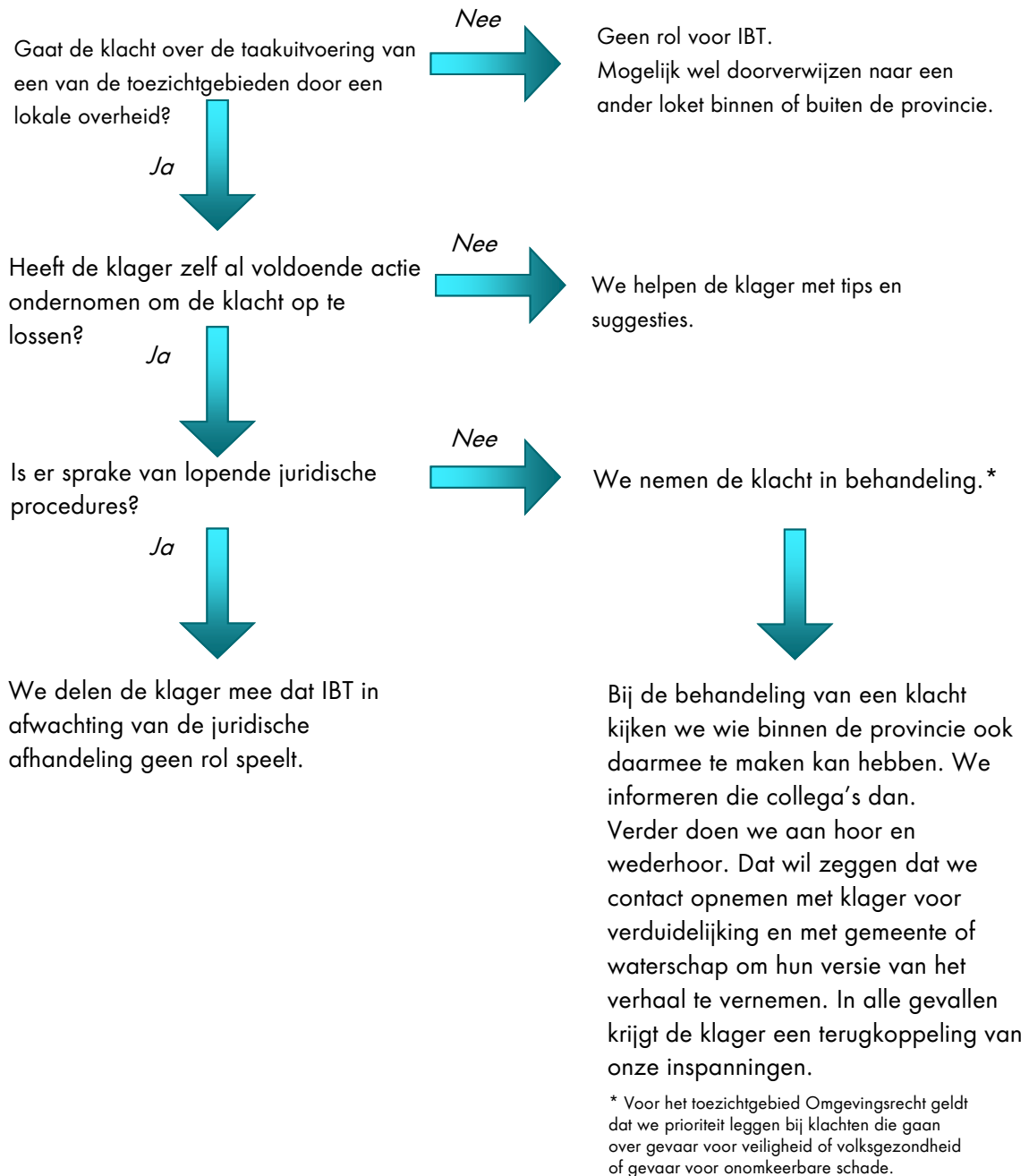
Nieuwe ontwikkelingen op een van de toezichtgebieden (bijvoorbeeld een calamiteit of wijziging in regelgeving) kunnen het noodzakelijk maken om andere werkzaamheden uit te voeren dan we in dit uitvoeringsprogramma beschreven hebben. Hiermee hebben we rekening gehouden door bij de urenverdeling een buffer in te plannen voor onverwachte zaken. Daarnaast zullen we halverwege 2019 de voortgang van de werkzaamheden tussentijds evalueren en bekijken of het noodzakelijk is om de (resterende) werkzaamheden opnieuw te prioriteren.

10 Bijlagen

10.1 Klachtenafhandeling

Onderdeel van onze wettelijke rol als interbestuurlijk toezichthouder is het behandelen van klachten en signalen over de uitvoering van de wettelijke medebewindstaken door de lokale overheden.

Werkwijze bij klachten en signalen

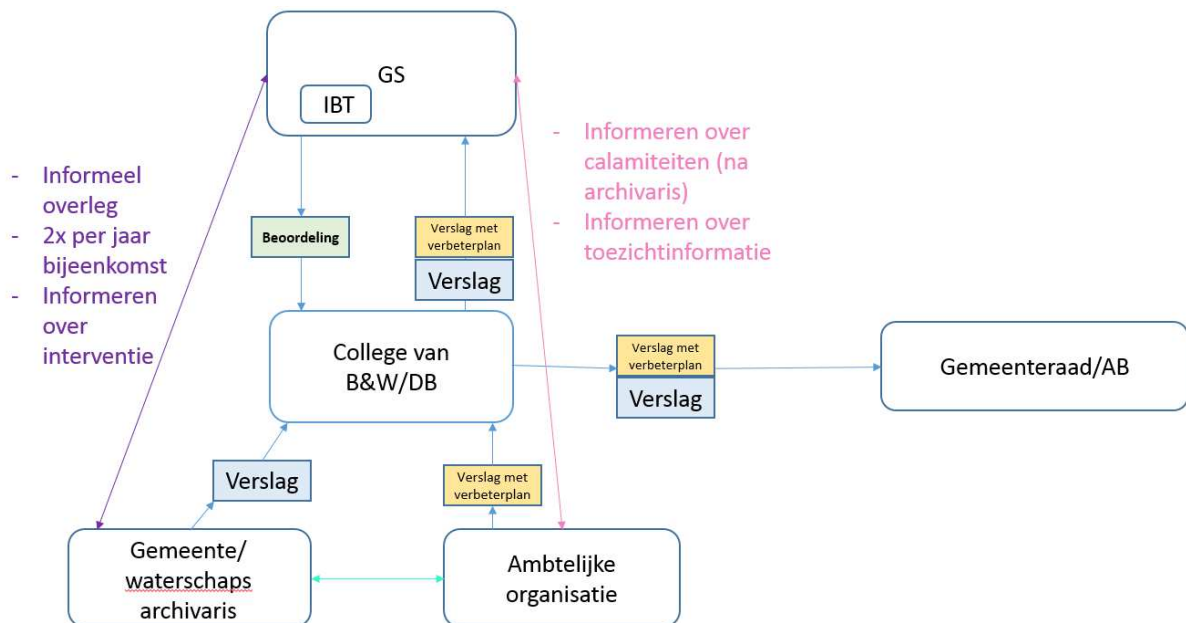
Figuur 3: Stroomschema afhandeling klachten en meldingen

10.2 Archieftoezicht: relatie tussen de archivariissen en de provincie.

In Noord-Brabant hebben alle gemeenten en waterschappen op grond van de Archiefwet een archivaris benoemd, die intern toezicht houdt op de staat van het informatie- en archiefbeheer in de eigen organisatie. De gemeente- of waterschapsarchivaris voert daartoe inspecties uit. De verslagen van deze inspecties worden aan de colleges van B&W / dagelijkse besturen van gemeenschappelijke regelingen en waterschappen gestuurd, en spelen een rol in de horizontale verantwoording en controle binnen de gemeente / gemeenschappelijke regeling en waterschappen.

In de lokale Archiefverordeningen is bepaald, dat B&W / DB deze verslagen vervolgens aan de gemeenteraad / het algemeen bestuur stuurt. Voor het interbestuurlijk toezicht gaan we er van uit dat B&W / dagelijks bestuur ook een afschrift aan Gedeputeerde Staten (GS) stuurt.

Schematisch ziet dat er als volgt uit:

Figuur 4: Schematische weergave van het archieftoezicht

10.3 Waarden en kwaliteiten

Uit de evaluatie van het vorige beleidskader bleek dat de toezichtontvangers het interbestuurlijk toezicht met een voldoende beoordelen, maar dat de impact op de uitvoeringspraktijk beperkt is. De onderzoekers geven aan dat dit onder andere komt doordat de belevingswerelden van toezichthouder en toezichtontvangers niet voldoende op elkaar aansluiten.

De komende periode willen we daarom investeren in een goede relatie met onze toezichtontvangers, willen we het lerend effect van ons toezicht vergroten en willen we ons toezicht richten op gezamenlijk onderkende (maatschappelijke) risico's. Hierbij zien we voor ons zelf een rol als "kritische vriend:" iemand die naast de toezichtontvanger staat en door hem vertrouwd wordt, maar die ook kritisch is; geen vriend die probeert gerust te stellen en te troosten, maar iemand die organisaties uitdaagt om hun eigen zwakke plekken onder ogen te zien. We vatten dit samen in het acroniem VERA:

Verbinding

Toezichthouder en toezichtontvanger zijn van elkaar afhankelijk. Daarom zullen we er altijd naar streven om met de toezichtontvangers in dialoog te blijven om te zoeken naar "het verhaal achter de cijfers".

Eigenaarschap

Toezichthouder en toezichtontvanger hebben ieder hun eigen rol en verantwoordelijkheid. De toezichtontvanger heeft de taak om zich bij het aanpakken van maatschappelijke opgaven en risico's aan de wet te houden. Het is aan de toezichthouder om daar op toe te zien en niet om deze taken over te nemen en voor de toezichtontvanger op te lossen. Overnemen van taken is alleen aan de orde bij de interventie indeplaatsstelling bij escalatie van het interventieproces.

Resultaatgerichtheid

Bij geconstateerde tekortkomingen zullen we altijd streven naar reële en concrete afspraken met de toezichtontvanger over de manier waarop en tijdpad waarlangs de tekortkoming opgelost wordt.

Aanspreken

Het is de taak van de toezichthouder om te constateren of een toezichtontvanger zijn wettelijke taken goed uitvoert. We zullen de toezichtontvangers niet alleen aanspreken als ze niet conform de wet opereren, maar ook complimenteren als ze dit wel doen. Daarnaast gaan we er ook van uit dat de toezichtontvangers het ons laten weten als we ons werk niet conform de afspraken uitvoeren.

10.4 Actielijnen Agenda Toekomst van het Toezicht in relatie tot dit kader

In lijn met de Agenda Toekomst van het (interbestuurlijk) Toezicht, organiseren we ons toezicht conform de volgende principes:

Horizontaal voorop en wordt versterkt

Uitgangspunt is dat de verantwoordelijke bestuurders van decentrale overheden (zoals gemeenteraad en algemeen bestuur) in staat zijn om zich een goed beeld te verschaffen van de financiële gezondheid en uitvoering van de medebewindstaken van hun organisatie.

Uniformiteit en maatwerk

Door een uniforme werkwijze te hanteren is het transparant voor de toezichtontvanger hoe we het toezicht uitvoeren, op welke wijze er getoetst wordt (normen) en hoe we omgaan met de bevindingen. Hierdoor is de rechtszekerheid van de toezichtontvanger geborgd en zijn verwachtingen over en weer helder.

In de Verordening systematische toezichtinformatie Noord-Brabant hebben Provinciale Staten vastgelegd welke toezichtinformatie we jaarlijks van de lokale overheden verwachten. We zullen voor de aanvang van ieder jaar in een Uitvoeringsprogramma aangeven op basis van welke criteria we de ontvangen informatie dat jaar zullen beoordelen.

Maatwerk betekent dat we de lokale en regionale omstandigheden van de toezichtontvanger in acht nemen binnen ons toezicht. Daarbij is het gesprek tussen toezichthouder en toezichtontvanger (ambtelijk en bestuurlijk) onmisbaar. Op deze manier kunnen toezichthouder en toezichtontvanger helder maken wat ze van elkaar verwachten en werken aan verbeteringen en oplossingen.

Risicogericht toezicht

Ons toezicht richt zich op die situaties waar er risico's zijn met potentieel grote maatschappelijke gevolgen, zowel inhoudelijk, financieel als organisatorisch. De risico's kunnen per toezichtontvanger verschillen. De aard van risico's verschilt ook per toezichtgebied.

We maken daarom eens in de twee jaar samen met de toezichtontvangers een risico-analyse die we gebruiken bij het bepalen op welke risico's we de periode daarna extra letten. Dit betekent dat aandachtsgebieden kunnen verschuiven door de tijd heen en ook per toezichtontvanger kunnen verschillen.

Toezicht is proportioneel en wordt uitgeoefend aan de hand van een interventieladder

Toezicht moet geen onnodige ballast veroorzaken, maar moet ingrijpen wel mogelijk maken als dat nodig is, bijvoorbeeld als de financiële gezondheid in gevaar komt of als onrechtmatige besluiten worden genomen. Als blijkt dat een toezichtontvanger 'in control' en financieel gezond is, blijft het toezicht beperkt tot het minimaal noodzakelijke. Waar dat minder het geval is, zullen we ingrijpen conform ons interventieproces (zie hoofdstuk 6). Hierbij zijn we erop gericht om problemen en tekortkomingen zoveel mogelijk te voorkomen, waardoor de zwaarte van de interventie beperkt kan blijven.

Transparantie

Binnen het toezicht zijn communicatie en transparantie essentieel. Dit geldt voor de communicatie tussen toezichthouder en toezichtontvanger, maar ook voor de communicatie over en publicatie van de (de uitkomsten van) toezicht.

Verbinden van inzichten

Door de inzichten uit de verschillende vormen van interbestuurlijk toezicht te delen en te combineren kunnen toezichtontvangers mogelijke knelpunten in een eerder stadium voorkomen of oplossen.

We zullen de komende periode op diverse manieren de resultaten van onze toezichtinspanningen delen met de toezichtontvangers: door middel van individuele voortgangsgesprekken, regiobijeenkomsten en handreikingen.

Efficiënt en effectief

We voeren het toezicht efficiënt uit, door waar mogelijk gebruik te maken van bestaande gegevens en 'open' informatie. Uitgangspunt is het (her)gebruik van (de)centraal beschikbare data.